

Dreptul

ISSN 1857-3185

VINERI

7 iunie

2013

Anul XII

nr. 21 (472)

8 pagini – 4,10 lei

Săptămînal juridic

E-mail: dreptul_pravo@yahoo.com

USPEE „Constantin Stere” – gazda unui forum științific internațional

pag. 3

Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova și Institutul Național al Justiției au semnat un Memorandum de colaborare

pag. 4

„Moldovenii au devenit mai toleranți față de persoanele cu dizabilități”

pag. 5

Oficialii europeni salută votarea noului Guvern de la Chișinău, dar așteaptă implementarea reformelor restante

Secretarul general al Consiliului Europei, Thorbjørn Jagland, a salutat acordarea votului de încredere pentru Guvernul Leancă. Potrivit oficialului european, noul Cabinet are sarcina de a recupera restanțele din reforma începută, iar Președinția trebuie să consolideze încrederea oamenilor în instituțiile statului.

„Sper că formarea noului Guvern va aduce Republicii Moldova stabilitatea atât de necesară și am încredere în determinarea conținutului reformelor, îndeplinind promisiunile de a construi un stat bazat pe drept, în care va fi dezvoltat respectul pentru procesele și valorile democratice. Noul Guvern se va confrunta cu sarcina de

a recupera restanțele din reformă, în special lupta împotriva corupției, consolidarea independenței și a responsabilizării instituțiilor publice, structurilor de aplicare a legii și reforma sistemului judiciar. Instituția Președinției va avea un rol deosebit de important în această perioadă, contribuind la consolidarea încrederii publice în instituțiile țării”, a declarat Thorbjørn Jagland.

Potrivit secretarului general, Consiliul Europei va acorda în continuare asistență Chișinăului în

implementarea reformelor. „Consiliul Europei acordă cea mai mare importanță acestor reforme și va continua să lucreze intens pentru punerea lor în aplicare”, a mai adăugat Thorbjørn Jagland.

Totodată, Înaltul reprezentant al Uniunii Europene pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate Catherine Ashton, și comisarul pentru Extindere și Politica Europeană de Vecinătate, Ștefan Füle au salutat călduros învestirea Guvernului Leancă și votarea programului său de către Parlamentul Republicii Moldova. Cei doi consideră că o reformă constituțională este necesară pentru a preveni apariția unor crize similare pe viitor și fac apel să se

asigure în continuare o funcționare corectă a instituțiilor de stat.

La rîndul său, șeful Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova Dirk Schuebel a specificat că așteaptă o abordare și schimbări serioase din partea guvernării, vizavi de implementarea reformelor. „Alianța de guvernare va trebui să introducă niște schimbări serioase, față de modul cum au acționat precedentele două. Evident, Uniunea Europeană vrea să vadă o abordare serioasă a reformelor care trebuie îndeplinite în această țară, nu doar frumoase, spusese oficialilor de la Bruxelles și alte capitale europene. Noi vom fi foarte atenți la seriozitatea cu care procesul de reforme este continuat”, a declarat D. Schuebel.

Moldova intenționează să semneze acorduri de liber schimb cu UE, SUA, Japonia și China

Republica Moldova intenționează să semneze acorduri de liber schimb cu Uniunea Europeană și să inițieze negocieri privind semnarea unor acorduri similare cu SUA, Japonia și China. Aceasta prevede programul de activitate al noului Guvern „Integrare Europeană: Libertate, democrație, bunăstare”, aprobat de Parlament. Se subliniază că aceasta va permite continuarea și extinderea procesului de integrare a Republicii Moldova în circuitul economic mondial.

Potrivit documentului, noul Guvern va impulsiona diplomația economică pentru promovarea exporturilor și competitivității companiilor și produselor moldovenești, atragerea de investiții cu capital străin și know-how, recuperarea, consolidarea și extinderea pozițiilor pe piețele externe. Guvernul intenționează să identifice noi oportunități pe plan extern pentru realizarea obiectivelor energetice naționale. De asemenea,

Cabinetul de miniștri planifică să asigure participarea activă a țării la circuitul european și global al ideilor, tehnologiilor și capitalului uman prin obținerea accesului plener la mecanismele de mobilitate academică, integrare în asociațiile și uniunile europene și internaționale de business și de inovații.

Totodată, Executivul preconizează să deschidă reprezentanțe comerciale și de atragere a investițiilor în principalele centre economice europene (Frankfurt, Londra, Paris, Praga), asiatice (Istanbul, Shanghai, Doha, Tokio) și latino-americeane (Brazilia). Printre scopurile propuse de Guvern se numără promovarea activă a oportunităților economice oferite de Republica Moldova; promovarea și protejarea intereselor și potențialului economic al republicii prin intermediul organizațiilor internaționale la care aceasta este parte, în primul rînd prin intermediul Organizației Mondiale a Comerțului.

Începe ziua cu DREPTUL!

◆ Flash

| Aproape 30 de șoferi și peste 20 de pietoni, amendați de Poliția Rutieră

Circa 30 de conducători auto și peste 20 de pietoni au fost sancționați pentru nerespectarea Regulamentului circulației rutiere, în cadrul operațiunii „Pietonul are prioritate la trafic”, desfășurată, recent, pe întreg teritoriul țării. Cele mai frecvente abateri înregistrate de polițiști au fost neacordarea priorității, dar și traversarea străzii în afara pasajelor pietonale.

Astfel, pe parcursul desfășurării acțiunii, au fost sancționați 26 de conducători auto care nu au acordat prioritate legală pietonilor. Aceștia s-au ales cu amendă în mărime de 10 unități convenționale (200 de lei), dar și cu aplicarea a două puncte de penalizare.

De menționat, că în cadrul operațiunii au fost sancționați și pietoni nedisciplinați. Așadar, 21 de pietoni au încălcat cerințele Regulamentului circulației rutiere și anume: au traversat partea carosabilă a drumului în afara pasajelor pietonale sau la culoarea interzisă a semaforului, creând situații de risc pentru producerea accidentelor rutiere. Aceștia s-au ales cu amenzi de la 5 la 20 unități convenționale (de la 100 la 400 de lei).

Potrivit datelor oferite de Inspectoratul Național de Poliție, de la începutul anului 2013 au fost înregistrate 277 de accidente de circulație, soldate cu 29 persoane decedate și 268 traumatizate. Repartizarea accidentelor produse conform categoriilor denotă că fiecare al treilea accident de circulație îl constituie tamponarea pietonilor, iar fiecare al șaisprezecelea accident s-a produs din vina proprie a acestora.

| Ziua copilului a fost sărbătorită și după gratii

Ziua copilului a fost sărbătorită și după gratii. Ce-i drept, doar câțiva dintre cei 21 de deținuți minori ai Penitenciarului din Goian și-au putut strânge în brațe apropiatii. Chiar și așa, pentru puținii musafiri, tinerii condamnați au pregătit un mic spectacol.

De Ziua copilului, deținuții minori s-au pregătit ca la carte. Au învățat poezii și cântece. Spectacolul i-au adus până la lacrimi pe puținii părinți, care au venit să-și viziteze fiii.

Cei mai mulți minori au privit la poarta închisorii, în speranța că va veni și la ei cineva.

Gheorghe Bivol se află la închisoare de mai bine de un an. Refuză să povestească cum și pentru ce a ajuns aici. În ziua respectivă, el a fost vizitat de mama sa.

Un alt deținut, Iurie, este din Cantemir, iar de Ziua copiilor și-a revăzut bunica, după doi ani de despărțire. El se află în spatele gratiilor, pentru o serie de furturi.

Toți spun că cel mai așteptat cadou de Ziua copilului ar fi revenirea acasă, în libertate.

Deținuții minori au avut parte și de o masă dulce. La Penitenciarul din Goian își ispășesc pedeapsa 21 de minori. Majoritatea dintre ei sînt condamnați pentru violuri și omoruri.

| Judecătorii vor învăța domeniul fiscal

Judecătorii din Republica Moldova vor învăța practica fiscală pentru a fi reduse lacunele în cazurile soluționării litigiilor cu implicarea agenților economici. Inspectoratul Fiscal de Stat va încheia un acord de colaborare în acest sens cu Ministerul Justiției.

Programul de instruire a magistraților se va realiza începând cu toamna anului 2013, în cadrul Institutului Național al Justiției. Decizia a fost luată la o întrunire ce a avut loc între reprezentanții FISC-ului și Curții Supreme de Justiție.

La întvedere a fost abordată și problema datoriei neachitate ale agenților economici care au fost radiați din Registrul Camerei Înregistrării de Stat, în baza hotărârilor instanțelor judecătorești. S-a decis ca toate dosarele examinate privind lichidarea întreprinderilor să fie adunate într-o bază comună de date pentru a ușura munca Inspectoratului Fiscal de Stat.

| Fiecare al cincilea locuitor din Moldova este mai mic de 18 ani

La începutul anului curent, numărul populației Republicii Moldova depășea 3,559 mln. de oameni, dintre care 712,1 mii sau fiecare al cincilea are sub 18 ani.

Potrivit datelor Biroului Național de Statistică, timp de un an, s-au născut 39,4 mii copii, cu 253 mai mult decât în 2011. În medie, rata natalității a constituit 11,1 nou-născuți la o mie de locuitori. În localitățile rurale, acest indice a fost de 11,9, iar în orașe - 10, 51,7% din numărul nou-născuților sînt băieți.

Vîrsta medie a mamelor este de - 23,9 ani în localitățile rurale și 25,2 ani în orașe.

Numărul copiilor născuți în afara căsătoriilor se menține mare - 22,4%.

Numărul divorțurilor a fost de 10,6 mii, cu 4,3% mai puține decât acum un an. În medie, la o mie de locuitori se înregistrează trei divorțuri.

La sfîrșitul anului 2012, în Moldova erau 1418 instituții preșcolare unde se educău 141,1 mii copii.

„În Moldova este încălcat dreptul copiilor orfani privind asigurarea cu locuințe sociale”

Dreptul copiilor orfani privind asigurarea cu locuințe sociale este încălcat, susțin avocații parlamentari. Mai mult, ei spun că aceste categorii de persoane sînt discriminate. Reprezentanții Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei recunosc existența problemei, dar pasează responsabilitatea autorităților publice locale.

Irina are 16 ani și este orfană. Ea a absolvit anul acesta clasa a IX-a. Reflectînd asupra planurilor de viitor, ea a înțeles că nu are nicio soluție.

„Vreau să studiez la Colegiul de Medicină, dar mă frămîntă o întrebare: unde voi locui. Nu am părinți, nu am apropiați, care m-ar putea ajuta cu ceva. Dați-ne o locuință cît de mică, fie și de 10 metri pătrați”, a spus Irina Matiu.

Natalia are 17 ani. Ea a fost admisă la colegiu, dar în fiecare seară revine la internat.

„Nu am unde să locuiesc, am fost admisă la colegiu, dar nu sînt asigurată cu cămin. Îmi continui studiile acolo, însă locuiesc la internat”, a menționat Natalia Detiuc.

Avocații parlamentari susțin că autoritățile manifestă indiferență și nedorință de a schimba în bine viața acestor copii.

„Anterior doamna Buliga a declarat public că va acorda locuințe sociale pentru orfani. Unde sînt acum aceste apartamente și unde sînt acum acești copii? Locuiesc ei așa cum a promis Guvernul Moldovei - în locuințe sociale?”, a întrebat avocatul parlamentar Tamara Plămădeală.

La rîndul lor, cei de la Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei recunosc, că problema asigurării cu locuințe există, mai ales în cazul copiilor orfani, dar spun că responsabilitatea le revine autorităților locale.

„Autoritățile locale trebuie să cunoască situația despre fiecare copil orfan. Trebuie să găsească posibilitatea pentru a le oferi acestor minori un loc de trai sau să plătească arenda. Există mai multe posibilități pentru a susține acești copii”, a declarat ministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei Valentina Buliga.

Potrivit avocaților parlamentari, 66 la sută dintre cererile depuse de copiii orfani au fost respinse. În majoritatea cazurilor răspunsul a fost că nu există locuințe disponibile.

Din luna iunie salariul bugetarilor va crește

Începînd cu luna iunie, niciun salariat din sectorul bugetar nu va avea leafa mai mică de 900 de lei. Pînă acum, aceasta era de 800 de lei. Modificarea vizează 107 mii de angajați din instituțiile bugetare.

Astfel, circa 107 mii de angajați din instituțiile de stat vor beneficia de o creștere a salariilor cu 15%, fără implicarea majorării salariului minim pe țară, notează Serviciul de presă al Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei. Pentru realizarea acestei majorări, în bugetul de stat sînt prevăzute mijloace în valoare de 153 milioane lei.

Prin urmare, în a doua jumătate a anului curent, niciun salariat din sectorul bugetar nu va avea un salariu mai mic de 900 de lei, iar cei din sectorul real primesc, în prezent, un salariu minim de 1300 de lei, care va fi majorat în funcție de creșterea indicelui prețurilor de consum și a ratei de creștere a productivității muncii la nivel național.

În cazul asigurării, în anul 2013, a unei creșteri economice durabile și a veniturilor respective la bugetul de stat, vor fi create premisele necesare pentru stabilirea, în anul 2014, a unui nou cuantum al salariului minim pe țară.

Conform legislației în vigoare, salariul minim reprezintă mărimea minimă a retribuției stabilită de stat pentru o muncă simplă, necalificată, sub nivelul căreia angajatorul nu este în drept să plătească pentru norma de muncă îndeplinită de salariat.

Potrivit statisticilor, în octombrie 2012, salariul mediu lunar a atins suma de 3482,3 lei, înregistrînd o creștere cu peste zece la sută față de perioada similară a anului precedent.

Sanțiuni pentru administratorii de rute de microbuz

Primarul Capitalei, Dorin Chirtoacă, a solicitat Direcției Generale Transport Public și Căi de Comunicație să intensifice sancțiunile pentru administratorii rutelor de microbuz.

Solicitarea a fost făcută în contextul neregulilor admise de șoferi privind Regulamentul de transportare a călătorilor.

„Solicit sancționarea tuturor administratorilor de rute de microbuz care încălcă Regulamentul de transportare a călătorilor, plus regulile de circulație. Aceștia, la rîndul lor, în parte să-și pedepsească șoferii. Mecanismul în cauză trebuie să funcționeze permanent chiar și pînă la întreruperea relațiilor contractuale”, a specificat Dorin Chirtoacă.

Pentru următorii ani, Primăria Chișinău tinde să înlocuiască microbuzele cu autobuze și troleibuze, iar maxi-taxiurile să rămîină să circule doar la periferiile și în suburbiile orașului.

Condițiile de la BAC, pas cu pas, și premierele din acest an

Ministerul Educației este mai indulgent în acest an în privința măsurilor de securitate în timpul examenelor de bacalaureat. Totuși, autoritățile nu renunță la camerele de supraveghere. Primul examen a avut loc marți, în școlile cu predare în limbile minorităților naționale.

Înainte de a ieși din casă, elevul trebuie să se asigure că nu a uitat buletinul de identitate și pixul cu mina albastră. Lucrările sînt personalizate, iar profesorii vor verifica dacă datele din buletin corespund cu cele din test.

„Testele se află la bancă. Responsabilii din cadrul direcțiilor raionale de învățămînt merg la prima oră a dimineții, ridică testele. Reprezentanții ministerului vor anunța la radio latura pe care se deschide plicul”, a informat viceministrul Educației Igor Grosu.

Elevii nu vor fi verificați cu detectorul de metale, cum a fost anul trecut. Totuși, există și restricții.

La intrarea în sală, absolventul este obligat să lase telefonul mobil sau alte lucruri care l-ar ajuta să copieze. În schimb, va putea să ia cu el o

ciocolată și o sticlă cu apă.

Oficialii spun că ofițerii anticorupție vor descinde în școli doar dacă vor fi semnale clare de fraudare a examenelor.

„Atîta timp cît nu există motive, ei nu intervin. Am discutat cu coordonatorii grupurilor pe discipline și cu autorii de teste să reducem complexitatea testelor, dar jucăm

cinstit”, a menționat Igor Grosu.

Pe durata celor trei ore de examen, elevii vor fi supravegheați de profesori, dar și de camere video. Cel care va fi prins copiind, va fi eliminat din sală și va putea să susțină BAC-ul abia peste un an.

Rezultatele testelor vor fi cunoscute după încheierea sesiunii de bacalaureat. Cei care nu vor fi mulțumiți de note, vor avea la dispoziție 48 de ore pentru contestații.

În premieră, în acest an, testele vor fi scanate și vor fi puse pe pagina web a ministerului, iar elevii își vor putea vedea lucrările.

De asemenea, o noutate este că în urma contestațiilor, notele nu vor fi mai mici, ci vor rămîine aceleași sau vor fi majorate.

Atenție șoferi! În Capitală a apărut un nou sens giratoriu!

În orașul Chișinău a fost „instalat” un sens giratoriu la intersecția străzilor Alecu Russo și Bulevardul Moscovei.

Pentru o bună parte dintre șoferi, schimbările în acest sens au venit ca un trăsnet, iar lipsa semnalelor luminoase ale semafoarelor i-a luat prin surprindere pe alți participanți la trafic.

Primarul Capitalei Dorin Chirtoacă a declarat că noua regulă de circulație cu sens giratoriu este, deocamdată, în faza de experiment și că trebuie luate toate măsurile necesare pentru ca experimentul să fie unul reușit. Cît timp va dura această perioadă de testare nu știm. Însă, dacă se va dovedi a fi o soluție eficientă în fluidizarea traficului rutier, am putea fi martorii unor schimbări radicale.

Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere” – gazda unui forum științific internațional

Evoluția socială este de neconceput fără știință. Or, atunci când este vorba despre un stat bazat pe drept, precum este Republica Moldova, ce tinde spre integrare în comunitatea internațională, în care valorile democratice trebuie

37-lea Congres al Academiei Româno-Americane de Arte și Științe (ARA), la organizarea căruia au contribuit și Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare al Republicii Moldova, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemi-

„Organizarea la Chișinău, de către USPEE „Constantin Stere”, a celui de-al 37-lea Congres al Academiei Româno-Americane de Arte și Științe, cu sediul la Montreal, Canada, constituie pentru noi o oportunitate de a ne plasa în topul instituțiilor de

eează circumstanțe favorabile de a stabili relații de colaborare întru consolidarea capacităților și eforturilor menite să contribuie la soluționarea problemelor globale în general, care afectează și Republica Moldova, în particular. Prin urmare, toate rapoartele

colae Dabija, care a ținut să precizeze că desfășurarea la Chișinău a acestui Congres este un lucru excepțional.

„Științele și artele sînt cartea de vizită a poporului român de pretutindeni.

Am fost nu demult în Canada, și am vorbit că de multe ori se creează impresia că adevărata Românie a culturii și științei s-a aflat în afara spațiului Țării românești. Mă gîndeam la marile personalități, începînd cu Gh. Paladi, Mircea Eliade, Emil Cioran etc. și terminînd cu Ion Paraschivoiu, care sînt nume de notorietate și care reprezintă cu adevărat felul nostru de a fi, știința și cultura noastră adevărată. La acești oameni, eu adaug și oamenii de cultură și știință din Republica Moldova, pe care Academia Româno-Americană și-i recuperează. Aș vrea să mulțumesc că se țin cont și de noi, pentru că și aici se creează cultură și știință românească. Eu cred că împreună putem face lucruri frumoase”, a menționat N. Dabija.

ralia vectorului european, inclusiv în domeniul cercetărilor științifice și artelor, prin realizarea programelor creative, care ar contribui plener la dezvoltarea Republicii Moldova.

Fiind un forum de cultură și artă a românilor de pretutindeni, Congresul ARA reunește figuri reprezentative din multe țări. Colaborarea, întregită de schimbul de experiență în varii sfere ale științei și artei, cu siguranță, ne apropie de integrarea în Uniunea Europeană.

Apreciez înalt gestul onorabil al USPEE „Constantin Stere” de a organiza și găzdui această reuniune de o semnificație aparte pentru viața științifică și de creație nu doar din țara noastră, ci și pe plan internațional. Astfel, instituția-gazdă se afirmă ca un focar de cultură generală și științifică, precum a apreciat destinația universității, marea noastră înaintaș Constantin Stere, numele căruia îl poartă cu cinste Universitatea de stu-

să ocupe un loc net superior, consolidarea factorilor și a capacităților în domeniul științific devine mai mult decît necesară. Și asta, deoarece știința presupune implicare profundă în cercetare cantitativă și calitativă, care generează inovație și inteligență culturală, luciditate în relația cu problemele sociale, promovînd valori în lipsa cărora omenirea nu ar putea exista.

De fapt, unul din obiectivele Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere” (USPEE) vine să corespundă

țanu”, Universitatea Tehnică a Moldovei, Academia de Studii Economice etc.

Congresul ARA a întrunit circa 200 de profesori de notorietate din cele mai faimoase universități ale lumii, precum: România, Ucraina, Federația Rusă, Austria, Elveția, China, Germania, Canada, Statele Unite ale Americii, etc., inclusiv Republica Moldova.

În alocuțiunea de deschidere a simpozionului, Gheorghe Avornic, doctor habilitat în drept, profesor universitar, rectorul USPEE „Constantin

învățămînt superior de elită din țară, de a ne încadra în arealul celor mai bune universități din lume, dar poate fi considerată și o provocare în cel mai pozitiv sens al cuvîntului, fiind convingși că facem față pretențiilor numeroșilor oaspeți.

Totodată, aceasta este o șansă pentru întregul sistem științific al Republicii Moldova, pentru că acum, mai mult decît oricînd, avem șansa să interacționăm cu profesori din cele mai prestigioase universități din lume.

Fiind axat pe cele mai ac-

criteriilor stipulate mai sus, fiind implicată activ în promovarea științei ca sistem social universal.

În acest sens, în perioada 4-9 iunie curent, USPEE este gazda unui eveniment științific de amploare – cel de-al

Stere”, a mulțumit tuturor participanților pentru prezență, subliniind că desfășurarea acestui Congres are o importanță majoră nu doar pentru instituția pe care o reprezintă, ci și pentru întregul sistem al științei autohtone.

tuale probleme din domeniul științei, politicii, dreptului, ingineriei, nanotehnologiei, medicinei, culturii etc., Congresul ARA reprezintă un real forum de discuții și dezbateri de un înalt nivel, ale unor experți în domeniu, și ne cre-

incomensurabilă, constituind piatra de temelie, pe care se construiește și se menține un stat democratic și puternic.

Nu pot să închei acest discurs fără a reafirma necesitatea integrării științei în toate planurile și politicile de dezvoltare, pentru facilitarea evoluției ei, pentru înțelegerea reciprocă și reconcilierea tuturor culturilor de pe globul pămîntesc, pentru respectarea și protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățeanului, ceea ce va genera reducerea sărăciei și progres social”, a conchis Gh. Avornic.

Cu un mesaj de salut a venit și academicianul Ni-

Deși nu a putut fi prezent la eveniment, Nicolae Timofti, președintele Republicii Moldova, a transmis, prin intermediul domnului Mihai Șleahțișchi, consilier prezidențial pentru cultură, învățămînt și știință, un mesaj cu totul și cu totul special, în care s-a remarcat importanța științei pentru societatea noastră, precum și semnificația pentru cultura națională, a organizării de către USPEE „Constantin Stere” a acestui forum internațional.

„Știința constituie condiția mișcării societății pe calea progresului, iar arta mijlocul de purificare și îmbogățire a sufletului. Interdependența acestor două dimensiuni va conduce omenirea spre realizarea celor mai frumoase aspirații.

Țara noastră acordă o importanță specială politicilor orientate spre promovarea științei, culturii, democrației și drepturile omului. Scopul nostru suprem este de a ne

dii Politice și Economice Europene”, se precizează în mesajul președintelui Republicii Moldova.

De menționat e și faptul că în partea festivă a evenimentului, profesorilor Ioan Humă și Ion Paraschivoiu, prin decizia Senatului USPEE „Constantin Stere”, din 24 aprilie 2013, li s-a acordat titlul onorific Doctor Honoris Causa.

După luările de cuvînt, Ion Paraschivoiu, președintele Academiei Româno - Americane a declarat deschisă sesiunea Congresului 37 ARA, urînd tuturor succese, startul fiind dat de către Valeriu Canțer, doctor habilitat, profesor universitar, academician, președintele CNAA, care a prezentat raportul „Globalizarea educației științei și inovării și transferul tehnologic în instituțiile de cercetare din Republica Moldova”.

Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova și Institutul Național al Justiției au semnat un Memorandum de colaborare

Consolidarea capacităților și eforturilor instituțiilor de drept constituie o indispensabilitate în ceea ce privește asigurarea statului bazat pe drept, democrației și ascensiunii sociale. Tocmai întru realizarea acestui deziderat se încadrează și semnarea Memorandumului de colaborare între Centrul pentru Drepturile Omului din Republica Moldova (CpDOM) și Institutul Național al Justiției (INJ).

Documentul a fost parafat, recent, de către Anatolie Munteanu, directorul CpDOM, și Anastasia Pascari, directorul INJ.

Potrivit memorandumului, CpDOM și INJ vor colabora întru organizarea și desfășurarea procesului de instruire și formare continuă a angajaților Instituției naționale de apărare a drepturilor omului, dar și a judecătorilor, procurorilor

și a altor persoane care îndeplinesc justiția în Republica Moldova. CpDOM și INJ vor organiza activități comune de consolidare a capacităților instituționale de promovare a

drepturilor și libertăților omului. Memorandumul mai prevede stabilirea unei colaborări în contextul procesului de reformă în sectorul justiției al Republicii Moldova, organizarea a diverse acțiuni în care vor fi abordate probleme de actualitate din domeniul justiției.

Referindu-se la semnarea acestui act, Anastasia Pascari a menționat că semnarea unui memorandum de colaborare între CpDOM și INJ este un rezultat firesc al relațiilor strânse de cooperare stabilite de la momentul creării Institutului Național al Justiției. Domnia sa a mai subliniat că necesitatea semnării acestui memorandum a devenit mai resimțită în contextul de reformă în sectorul justiției, ce reiese din Strategia de

reformare a justiției, care prevede că INJ urmează să asigure instruirea personalului din cadrul CpDOM.

Anastasia Pascari a mai evidențiat că, de comun acord, a fost deja elaborat un plan de instruire a angajaților Instituției avocaților parlamentari, acest proces urmând să demareze în timpul apropiat.

Și directorul CpDOM Anatolie Munteanu a ținut să remarce relațiile de cooperare foarte strânse între cele două instituții. Ombudsmanul a accentuat că, pentru realizarea eficientă a atribuțiilor ce le revin, de apărare și promovare a drepturilor omului, avocații parlamentari au nevoie de o echipă bine pregătită. În acest sens, instruirea continuă a personalului CpDOM în cadrul Institutului Național al Justiției va contribui la sporirea capacităților instituționale și, în final, a eficienței Instituției avocaților parlamentari, se menționează într-un comunicat al CpDOM.

L.D

Avocatul parlamentar Anatolie Munteanu s-a întâlnit cu Jurgen Heissel, oficial al Misiunii diplomatice a Austriei în Republica Moldova, cu reședința la București

Recent, directorul Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova Anatolie Munteanu s-a întâlnit cu Jurgen Heissel, adjunctul șefului Misiunii diplomatice a Austriei în Republica Moldova, cu reședința la București.

lui în Republica Moldova în anul 2012, despre care v-am informat și în unul din numerele recente ale publicației noastre. Prin urmare, A. Munteanu a adus la cunoștința oficialului că cele mai frecvente adresări la CpDOM țin de accesul liber la justiție, combaterea torturii, respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, asistență și protecție socială, dreptul la muncă etc.

La fel, diplomatul austriac s-a interesat de gradul de reacționare a organelor de resort la recomandările și propunerile elaborate de CpDOM. În acest sens, Anatolie Munteanu a menționat că în ultimul timp se constată o îmbunătățire a situației pe acest segment, în mare parte, recomandările avocaților parlamentari fiind realizate de instituțiile abilitate.

La solicitare, oficialului austriac i-au fost prezentate materialele informative elaborate de CpDOM în scopul instruirii juridice a populației și promovării drepturilor omului în societate.

La rîndul său, Jurgen Heissel a anunțat disponibilitatea părții austriece de a sprijini Instituția avocaților parlamentari în realizarea unor proiecte concrete, precum și a unor schimburi de practici în domeniul drepturilor omului. Anatolie Munteanu a salutat această intenție, subliniind că asemenea contacte se vor înscrie în contextul relațiilor bune de cooperare între Republica Moldova și Austria.

L.D.

Potrivit CpDOM, întrevederea a avut loc la solicitarea lui Jurgen Heissel, care a dorit să se informeze despre direcțiile prioritare de activitate a Instituției avocaților parlamentari și gradul de respectare a drepturilor omului în Republica Moldova.

Astfel, Anatolie Munteanu a făcut o prezentare generală a activității CpDOM și s-a referit la constatările ombudsmanilor expuse în Raportul privind respectarea drepturilor omu-

tehnologic în rețelele de transport.

Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a aprobat, recent, în ședință publică, modificări la Metodologia determinării, aprobării și aplicării tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice.

Noile modificări prevăd determinarea costului suportat de operatorul rețelei de transport la procurarea energiei electrice necesare pentru acoperirea consumului

Pînă în prezent, acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în rețelele electrice era pusă pe seama furnizorilor de energie electrică la tarife reglementate. Însă, în conformitate cu Legea privind energia electrică și în spiritul principiilor Uniunii Europene,

după 1 ianuarie 2013, ANRE are dreptul să solicite operatorului re-

Proiectul „Intervievarea structurată a copiilor victime și martori ai crimelor”: Rezultatele primei evaluări

Oședință de lucru, în care au fost prezentate primele rezultate ale evaluării efectuate de către experții Centrului de Dezvoltare Socială „Movisie”, Bert Groen (Olanda) și Nigel King (Marea Britanie), în cadrul proiectului „Intervievarea structurată a copiilor victime și martori ai crimelor”, a fost desfășurată recent.

Astfel, experți străini împreună cu reprezentanți ai Ministerului Justiției, grupurile de lucru implicate, membri ai ONG-urilor („La Strada”, Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii) au discutat despre situația actuală în domeniul investigării cazurilor de infracțiuni asupra copiilor din Republica Moldova, potrivit unui comunicat al MJ.

De asemenea, în cadrul întrunirii a fost abordată cooperarea intersectorială în domeniul investigării cazurilor copiilor victime și/sau martori ai abuzurilor sexuale și ai crimelor grave.

În context, expertul „Movisie” Nigel King a punctat principalele rezultate obținute în urma evaluării sistemului legal, efectuate în perioada noiembrie-decembrie 2012. Acesta a scos în evidență lacunele cu care se confruntă Republica Moldova la acest capitol, și anume: spațiile de audiere a copiilor, legislația neclară și audierile repetitive.

Totodată, specialiștii au înaintat propuneri privind formarea unui grup de lucru,

efectuarea unei vizite de studiu și elaborarea unui plan de acțiuni care să dezvolte structuri mai eficiente. Ei au încurajat R. Moldova să preia din experiența internațională și să poartă la schimbări în domeniul interviuării copiilor victime și martori ai crimelor.

În același timp, reprezentanții Ministerului Justiției au subliniat, că Strategia de reformare a sectorului justiției (2011-2016) prevede

acțiuni pentru o justiție juvenilă prietenoasă copiilor, în mod special prin amenajarea în incinta instanțelor de judecată, a procuraturilor și a comisariatelor de poliție a spațiilor destinate asistenței și audierii copiilor.

Amintim că ședința de lucru a fost organizată în cadrul proiectului „Intervievarea structurată a copiilor victime și martori ai crimelor”. Proiectul este implementat în Republica Moldova, Letonia și Bulgaria de către Centrul de Dezvoltare Socială „Movisie” din Olanda, cu susținerea Fundației OAK, în perioada 2012-2014, se mai precizează în comunicatul MJ.

L.D.

Tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice vor fi stabilite conform unor noi reguli

Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a aprobat, recent, în ședință publică, modificări la Metodologia determinării, aprobării și aplicării tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice.

Noile modificări prevăd determinarea costului suportat de operatorul rețelei de transport la procurarea energiei electrice necesare pentru acoperirea consumului

tehnologic în rețelele de transport.

Pînă în prezent, acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în rețelele electrice era pusă pe seama furnizorilor de energie electrică la tarife reglementate. Însă, în conformitate cu Legea privind energia electrică și în spiritul principiilor Uniunii Europene,

după 1 ianuarie 2013, ANRE are dreptul să solicite operatorului re-

țelei de transport și de sistem (ÎS „Moldelectrica”) să procure energia electrică necesară acoperirii consumului tehnologic în rețeaua electrică de transport conform unor proceduri transparente, bazate pe principiile economiei de piață.

Potrivit specialiștilor ANRE, prin modificările operate la metodologie, operatorul rețelei de transport și de sistem va fi obligat să întreprindă măsuri de eficientizare a funcționării rețelelor electrice și

să reducă pierderile, inclusiv prin efectuarea investițiilor în rețelele electrice de transport.

Amendamentele propuse nu vor afecta tarifele la energia electrică pentru consumatorii finali, întrucât prevăd doar transferarea responsabilității și, respectiv, a costurilor de la furnizori la operatorul sistemului de transport. În prezent, tariful pentru serviciul de transport al energiei electrice este de 8,02 bani/kWh.

„Moldovenii au devenit mai toleranți față de persoanele cu dizabilități”

În contextul Zilei internaționale a copilului, Asociația pentru Persoane cu Dizabilități de Intellect „Humanitas”, în parteneriat cu avocatul parlamentar Aurelia Grigoriu, a organizat un șir de activități destinate copiilor cu dizabilități multiple și părinților acestora.

Potrivit unui comunicat al Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova, acțiunea se înscrie în aria de preocupări ce vizează prevenirea excluziunii sociale a copiilor cu dizabilități, stimularea inițiativelor de integrare/incluziune a acestor copii, contribuirea la implementarea Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova.

La eveniment au participat Chiril Lucinschi, președintele Comisiei parlamentare cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, Vasile Cușca, reprezentantul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Mihail Didic, reprezentantul PNUD Moldova, președintele Asociației „Copiii mileniului trei”, reprezentanți ai mediului de afaceri, părinți ai copiilor cu dizabilități, precum și voluntari ce activează în cadrul APDI „Humanitas”.

Subiectele asupra cărora s-au axat discuțiile au ținut în mod special de problemele cu care se confruntă copiii cu dizabilități și părinții acestora, precum și protecția lor socială.

În context, avocatul parlamentar

a explicat mai multe proceduri de asistență și protecție socială cu care se confruntă persoanele cu dizabilități din societatea noastră.

Vorbind despre nivelul de

toleranță al concetățenilor noștri față de persoanele cu dizabilități, avocatul parlamentar Aurelia Grigoriu a precizat că oamenii din R. Moldova au devenit mai toleranți față de aceste cazuri, iar situații de discriminare a persoanelor cu nevoi speciale se întâlnesc din ce în ce mai puține.

„Societatea noastră a început

să-și schimbe mentalitatea în ceea ce privește persoanele cu dizabilități, iar statul se uită deja altfel la acești oameni. Copiii cu nevoi speciale sînt apreciați la fel ca și cei

ve din partea statului a copiilor cu dizabilități, remarcînd că dizabilitatea nu este doar o problemă a părinților, care au copii cu nevoi speciale, ci este o sarcină pentru întreaga so-

Spre finalul mesei rotunde, participanții au decis să generalizeze mai multe propuneri în domeniul asistenței sociale a persoanelor cu dizabilități și să le prezinte avocatului parlamentar pentru elaborarea ulterioară a unor propuneri de amendare a legislației. În acest sens, A. Grigoriu a remarcat necesitatea modificării legislației, astfel încît părinții care îngrijesc copii cu nevoi speciale să se poată pensiona mai devreme decît alte persoane.

De menționat că cei 60 de copii de la Asociația „Humanitas” au avut parte și de un concert și au primit în dar de la oaspeții mesei rotunde jucării și dulciuri. Mamele care îngrijesc copii cu nevoi speciale au primit tichete gratuite pentru proceduri cosmetice, iar voluntarilor care activează în cadrul acestei organizații, avocatul parlamentar le-a înmînat diplome de merit.

Asociația „Humanitas” este un ONG, constituit din părinți, care au în grijă copii cu deficiențe mintale. Aceasta a fost creată în 1991, iar din anul 2000 este membră a Incluziunii Europene. Date ale Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei arată că în prezent, în R. Moldova sînt înregistrate circa 180 de mii de persoane cu dizabilități.

Cor. DREPTUL

Uniunea Internațională a Romilor a deschis o reprezentanță la Chișinău

Uniunea Internațională a Romilor a deschis o reprezentanță la Chișinău. Aceasta va fi condusă de Vasile Drangoi, cunoscut om de afaceri, președintele Mișcării Social-Politice a romilor din Moldova.

La eveniment au participat președintele Uniunii Florin Cioabă, baronul romilor din

reprezentanțe similare funcționează în 42 de state. Dintre țările CSI, Moldova este primul stat în care UIR și-a deschis reprezentanță.

Totodată N. Rudevics a menționat că integrarea romilor are loc pe parcursul a mai bine de 20 de ani, și pentru acest proces sînt alocate și se cheltuie sume importante de

- cu rușii, în Letonia - cu letonii, în România - cu românii - ceea ce este incorect. Romii doresc să fie identificați în primul rînd ca romi. Nu este de mirare că politica de integrare a romilor în cealaltă direcție a eșuat”, a mai adăugat N. Rudevics.

El a tras atenția și asupra faptului că în Europa, în pașapoarte nu mai este indicată apartenența etnică. „Acest lucru nu-i deranjează pe cetățeni, deoarece ei locuiesc în țările lor, moldovenii în Moldova, belarușii în Belarus, rușii în Rusia. Însă romii nu pot demonstra acest lucru. Documente oficiale nu există. Lor le este interesant să fie romi, să participe la Jocurile Olimpice, în calitate de reprezentanți, fie chiar și a unei țări virtuale, sub steagul Uniunii Internaționale a Romilor. De asemenea, ei doresc să participe la concursul muzical Eurovision”, a subliniat, comisarul UIR.

La rîndul său, directorul Biroului Relații Interetnice Galina Beleacova a calificat deschiderea reprezentanței Uniunii Internaționale a Romilor drept un eveniment important pentru Moldova.

„Este vorba și de schimb de experiență și de realizarea unor noi programe pentru susținerea romilor din Moldova”, consideră sursa citată.

Președintele reprezentanței Uniunii în Moldova Vasile Drangoi a precizat că odată cu instituirea în țara noastră a acestei structuri prestigioase, romii de la noi au primit garanția că vocea lor va fi auzită la nivel internațional.

N. Rudevics a mai remarcat că Uniunea Europeană acordă susținere financiară pentru romi, însă aceasta nu ajunge la destinație, pentru că nu există un mecanism de control al acestor resurse, iar eliberarea pașapoartelor

internaționale pentru romi, va permite reglementarea acestui proces.

De menționat că, odată cu aderarea etniei rome la Uniunea Internațională a Romilor (IRU), membrilor acestei categorii de oameni le vor fi perfectate și pașapoarte, care vor fi recunoscute pe plan internațional, însă ele vor fi valabile doar cu buletinul de identitate eliberat de țara în care s-au născut.

Varianta finală a acestor pașapoarte a fost deja elaborată. Astfel, se va facilita documentarea, autoidentificarea și constituirea unei baze de date a romilor, oficial recunoscută la nivel internațional.

„Acesta va fi ca un pașaport de identificare a romilor. Este un pașaport oficial, înregistrat și aprobat”, a declarat Vasile Drangoi.

Totodată, președintele Mișcării romilor din R. Moldova crede că Uniunea Internațională a Romilor (IRU) va identifica mult mai repede numărul de romi care locuiesc pe teritoriul țării noastre.

„O să facă acest lucru înaintea autorităților de la noi, pentru că pînă în prezent, nu știm cîți romi avem în Republica Moldova”, a precizat el.

În cadrul celui de-al VIII-lea Congres Internațional al Romilor, desfășurat în aprilie 2013, în orașul Sibiu (România), delegații din 35 de state europene, dar și din America, India și Australia, au aprobat varianta finală a pașapoartelor internaționale ale romilor, care va facilita documentarea, autoidentificarea și constituirea unei baze de date a romilor, oficial recunoscută la nivel internațional.

În Republica Moldova nu există date statistice privind numărul de romi. Unele rapoarte arată că în Moldova sînt circa 15 mii de romi. Alte date statistice indică o cifră de circa 20 de mii.

Cor. DREPTUL

Moldova Artur Cerari, ambasadorii Ungariei și României, Matyas Szilagyi și Marius Lazurcă, reprezentanți ai misiunilor diplomatice din Rusia și Suedia, politicieni, oficiali, președinți ai organizațiilor romilor din alte state.

În context, Normunds Rudevics, comisarul Uniunii Internaționale a Romilor a subliniat că romii nu au unitate național-teritorială. Însă, virtual, un astfel de stat există. Romii au Parlamentul lor, Guvern, sistem judecătoresc, stemă, drapel, imn. Potrivit lui,

bani. Astfel, pentru anii 2014-2020, Comisia Europeană a planificat să acorde Uniunii Internaționale a Romilor 26,5 mld. euro, pentru realizarea a patru programe, care au drept scop să soluționeze problemele romilor în procesul de angajare în cîmpul muncii, asigurarea cu loc de trai, educație și asistență medicală. Însă, sînt și probleme. „Statele civilizate au creat organizații, care realizînd procesul de integrare, doresc să vadă în romi persoane la fel ca și ei. În Ungaria se dorește ca romii să se asemene cu ungurii, în Rusia

• La solicitarea cititorilor

Primirea deținuților în penitenciar

Temeiurile pentru primirea deținuților în penitenciare constituie întrunirea cumulativă a următoarelor acte: actul care constituie temeiul detenției și actul care confirmă identitatea deținuțului.

În cazul primirii unui deținut care se află în tranzit sau a unui deținut transferat dintr-o altă instituție penitenciară sau de la organul care a efectuat reținerea, este necesar de a fi prezentate, suplimentar la actele menționate mai sus, lista de însoțire și dosarul personal al deținuțului respectiv, precum și

tenența deținuților la etapa respectivă. Deținutele de sex feminin pot fi însoțite de copiii care n-au împlinit vârsta de 3 ani, constatată conform adeverinței de naștere a copiilor, iar în lipsa acesteia - în baza dispoziției organelor de urmărire penală sau instanței de judecată (judecătorului de instrucție) în procedura căruia se află cazul respectiv. Primirea deținuților în penitenciar se înregistrează în Registrul de evidență a primirii deținuților, în care se consemnează anul, ziua, luna și ora la care persoana a fost primită în instituția peniten-

dică și nu se restituie deținutului. Despre depistarea unor astfel de obiecte și substanțe, administrația penitenciarului, la fel, sesizează procurorul în termen de 48 de ore.

Concomitent cu percheziția, colaboratorul serviciului medical va verifica deținuții în vederea constatării existenței leziunilor corporale sau altor urme de violență, a existenței stării de ebrietate etc. Rezultatele examenului care conțin date privind starea lor psihică și somatică se înregistrează în fișa de consultații. În cazul constatării faptului că deținutul are leziuni corporale, este necesar ca acesta să fie examinat de către medic, cu acordarea ajutorului medical necesar. În caz de necesitate, acesta se internează în secția medicală a penitenciarului. Dacă deținutul necesită tratament urgent în staționar, lui i se acordă ajutorul medical în măsura posibilităților și conform raportului medicului, sînt luate măsuri pentru transportarea acestuia în staționar. Despre con-

statările existenței leziunilor corporale la deținuții parveniți în penitenciar administrația instituției este obligată să înștiințeze în scris, în cel mai scurt termen, Departamentul Instituțiilor Penitenciare și organul teritorial al Procuraturii în circumscripția căruia este dislocat penitenciarul. În cazul parvenirii în penitenciar a deținuțului în stare de ebrietate, acesta urmează a fi examinat de către medic. În urma examinării se întocmește un proces verbal, în care se indică observațiile stării clinice a deținuțului și rezultatul probei. În caz de necesitate, deținuțului respectiv i se acordă ajutor medical cu izolarea acestuia. Modalitatea efectuării examinării medicale în vederea stabilirii stării de ebrietate este reglementată prin instrucțiunea aprobată de Departamentul Instituțiilor Penitenciare. La sosire în penitenciar deținuții sînt supuși obligatoriu unei tratări sanitare, în modul stabilit de normele sanitare-epidemiologice. Tratarea sanitară (tunsoarea, deparazitarea, baia) se face de către efectivul serviciului regim și supraveghere; responsabili de executarea măsurii respective sînt ofițerul de serviciu, șeful de bloc și medicul de serviciu. După procedurile de primire, deținuții sînt plasați în carantină pe o perioadă de pînă la 15 zile, în decursul căreia aceștia sînt supuși examenului

medical general în vederea determinării stării sănătății și capacității de muncă, precum și prescrierii, după necesitate, a tratamentului individual. Carantina reprezintă un sector localizat, format din celule, părăsirea samavolnică a căroră este strict interzisă. Vizitarea deținuților aflați în carantină de către alte persoane deținute este interzisă. Repartizarea și plasarea deținuților sosiți în penitenciar în celulele secției de carantină o efectuează ofițerul de serviciu, în coordonare cu șeful adjunct al penitenciarului și colaboratorii serviciului securitate, a minorilor - în coordonare cu serviciul educație, a bolnavilor - în coordonare cu serviciul medical, pe un termen de pînă la 15 zile. Pe perioada aflării în carantină, deținuților li se aduc la cunoștință, în limba de stat sau într-o limbă pe care aceștia o înțeleg, dispozițiile Codului penal referitoare la executarea pedepsei, Codului de executare, Legii privind accesul la informație, Statutului executării pedepsei de către condamnați, ordinelor emise în temeiul Codului de executare și Regulamentului de ordine interioară în penitenciarul respectiv, precum și modificările acestora. Deținuții sînt informați, contra semnătură privind drepturile, obligațiile și interdicțiile lor, și despre folosirea mijloacelor tehnice de pază, care pot pune în pericol viața sau sănătatea lor, cazurile și condițiile aplicării forței fizice, mijloacelor speciale și armei de foc.

În perioada aflării în carantină, reprezentanții serviciului de probațiune penitenciară realizează evaluarea psihosocială a personalității deținuțului și întocmesc planul de executare a pedepsei private de libertate, care include intervențiile coordonate ale administrației penitenciare în vederea reeducării și corijării condamnatului. Planul se întocmește individual pentru fiecare deținut, se anexează la dosarul personal al acestuia și fiecare colaborator al instituției penitenciare lucrează cu deținutul în baza acestui plan. La stabilirea planului de executare a pedepsei se iau în considerare și datele cuprinse în referatul prezentat de evaluare psihosocială a personalității deținuțului, în cazul în care acesta a fost întocmit pînă la condamnarea persoanei.

De asemenea, deținuții sînt avertizați că încălcarea modului stabilit de executare a pedepsei, regimului de detenție, măsurilor prevăzute în programul zilnic, pătrunderea în zonele cu acces limitat sau interzis, nerespectarea liniei de pază ș.a. implică răspunderea disciplinară, civilă sau penală, după caz. În plus,

◆ Avocatul dvs. la domiciliu

La întrebări

răspunde juristul
Vitalie MODRÎNGĂ

Știu că legea obligă copiii să-și întrețină la bătrînețe părinții, dar nu cunosc cum se face acest lucru și în cazul în care sînt mai mulți, cine dintre ei trebuie să îndeplinească această obligație. Cum se realizează sarcina respectivă?

**Oxana Cupcea,
r-n Cimișlia**

Conform prevederilor art.80 din Codul familiei, copiii majori apti de muncă sînt obligați să-și întrețină și să-și îngrijească părinții inapți de muncă care necesită sprijin material. Potrivit acestuia, dacă nu există un contract privind întreținerea părinților inapți de muncă care necesită sprijin material, problema achitării pensiei de întreținere de către copiii majori se soluționează pe cale judecătorească.

Cuantumul pensiei de întreținere se stabilește de instanța judecătorească într-o sumă bănească fixă plătită lunar, ținîndu-se cont de starea materială și familială a părinților și a copiilor, de

alte circumstanțe importante. La stabilirea cuantumului pensiei, instanța judecătorească este în drept să țină cont de toți copiii majori ai părintelui respectiv, indiferent de faptul dacă acțiunea a fost pornită față de unul, cîțiva sau toți copiii.

Copilul poate fi eliberat de obligația de a-și întreține părinții inapți de muncă, care necesită sprijin material, dacă instanța judecătorească va stabili că aceștia s-au eschivat de la îndeplinirea obligațiilor părintești față de acest copil. Copiii ai căror părinți sînt decăzuți din drepturile părintești se scutesc de obligația de întreținere a acestora.

Stimați cititori!

Redacția va răspunde la întrebările Dvs. numai la prezentarea acestui cupon.

Întrebarea trebuie formulată clar și cit mai concis, pe o foaie aparte.

Decupați cuponul și, împreună cu întrebarea Dvs, trimiteți-l pe adresa: Chișinău, 2009, str. A. Mateevici nr. 60, bir. 222.

Cupon DREPTUL

Numele, prenumele:

Adresa:

(iunie 2013, nr. 21(472))

dispoziția directorului general al Departamentului Instituțiilor Penitenciare privind transferul acestuia. Primirea deținuților în penitenciare se efectuează de către ofițerul de serviciu, colaboratorul serviciului evidență specială, colaboratorul unității medicale și șeful gărzii. Deținuții care se deplasează independent și cei care sosesc după încheierea programului de lucru sau în zilele de odihnă și sărbători sînt primiți de către ofițerul de serviciu, schimbul de serviciu și colaboratorul serviciului medical. Deținuții primiți de la escortă, în scopul asigurării izolării și prevenirii comiterii infracțiunilor sau altor delictelor în timpul perfectării documentației de evidență, se instalează în încăperi mixte (boxe) special amenajate ale secției de primire, pe o durată ce nu depășește 24 de ore. Deținuții bolnavi se cazează în încăperile de carantină ale secției medicale. La primirea deținuților, completul de primire verifică prezența și integritatea dosarelor personale (dosarele trebuie să fie cusute, iar paginile numerotate), a documentației corespunzătoare și identifică persoana prin confruntarea datelor declarate de deținut cu datele înscrise în actul care constituie temeiul detenției și actul ce confirmă identitatea acestuia. De asemenea, în timpul primirii deținuților completul verifică și apar-

tenența deținuților la etapa respectivă. Deținutele de sex feminin pot fi însoțite de copiii care n-au împlinit vârsta de 3 ani, constatată conform adeverinței de naștere a copiilor, iar în lipsa acesteia - în baza dispoziției organelor de urmărire penală sau instanței de judecată (judecătorului de instrucție) în procedura căruia se află cazul respectiv. Primirea deținuților în penitenciar se înregistrează în Registrul de evidență a primirii deținuților, în care se consemnează anul, ziua, luna și ora la care persoana a fost primită în instituția peniten-

dică și nu se restituie deținutului. Despre depistarea unor astfel de obiecte și substanțe, administrația penitenciarului, la fel, sesizează procurorul în termen de 48 de ore. Concomitent cu percheziția, colaboratorul serviciului medical va verifica deținuții în vederea constatării existenței leziunilor corporale sau altor urme de violență, a existenței stării de ebrietate etc. Rezultatele examenului care conțin date privind starea lor psihică și somatică se înregistrează în fișa de consultații. În cazul constatării faptului că deținutul are leziuni corporale, este necesar ca acesta să fie examinat de către medic, cu acordarea ajutorului medical necesar. În caz de necesitate, acesta se internează în secția medicală a penitenciarului. Dacă deținutul necesită tratament urgent în staționar, lui i se acordă ajutorul medical în măsura posibilităților și conform raportului medicului, sînt luate măsuri pentru transportarea acestuia în staționar. Despre con-

statările existenței leziunilor corporale la deținuții parveniți în penitenciar administrația instituției este obligată să înștiințeze în scris, în cel mai scurt termen, Departamentul Instituțiilor Penitenciare și organul teritorial al Procuraturii în circumscripția căruia este dislocat penitenciarul. În cazul parvenirii în penitenciar a deținuțului în stare de ebrietate, acesta urmează a fi examinat de către medic. În urma examinării se întocmește un proces verbal, în care se indică observațiile stării clinice a deținuțului și rezultatul probei. În caz de necesitate, deținuțului respectiv i se acordă ajutor medical cu izolarea acestuia. Modalitatea efectuării examinării medicale în vederea stabilirii stării de ebrietate este reglementată prin instrucțiunea aprobată de Departamentul Instituțiilor Penitenciare. La sosire în penitenciar deținuții sînt supuși obligatoriu unei tratări sanitare, în modul stabilit de normele sanitare-epidemiologice. Tratarea sanitară (tunsoarea, deparazitarea, baia) se face de către efectivul serviciului regim și supraveghere; responsabili de executarea măsurii respective sînt ofițerul de serviciu, șeful de bloc și medicul de serviciu. După procedurile de primire, deținuții sînt plasați în carantină pe o perioadă de pînă la 15 zile, în decursul căreia aceștia sînt supuși examenului

deținuții sînt instruiți, sub semnătură în registrele de evidență a instructajelor, în conformitate cu specificul penitenciarului privind regulile antiincendiarie și securitate tehnică. Administrația penitenciarului, în termen de 15 zile de la primirea condamnatului, înștiințează instanța de judecată despre acest fapt, comunică soțului, uneia din rudele deținuțului sau unei alte persoane, indicate de el, locul de detenție, cu indicarea adresei poștale și a cerințelor privind întrevederile, lista obiectelor și produselor alimentare de primă necesitate pe care aceștia le pot avea asupra lor, le pot primi în pachete sau le pot procura în magazinele penitenciarului, conform prevederilor Statutului executării pedepsei de către condamnați. După primire, deținuțului i se permite să comunice familiei, avocatului sau altei persoane locu-

unde este deținut și schimbarea acestuia. Comunicarea se efectuează în scris sau telefonic, în mod gratuit. Decizia privind plasarea, după eliberarea din carantină, a condamnatului în celula în care se va afla pe perioada regimului inițial de detenție, iar a prevenitului pe parcursul detenției, este dispusă de șeful penitenciarului, la propunerea serviciilor medical, securitate, regim și supraveghere. Decizia privind repartizarea ulterioară în celule, antrenarea persoanei la muncă și instruirea profesională este dispusă de șeful penitenciarului, la propunerea comisiei penitenciarului. La repartizare se iau în considerare particularitățile fiecărui individ: sexul, vârsta, caracterul și gradul pericolului social al crimei săvîrșite, cazierul judiciar sau lipsa antecedentelor, personalitatea condamnatului, confesiunea acestuia etc.

Citații în judecată

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului SRL „Beruf Auto”, mun. Chișinău, str. Tighina, nr. 49/3, of. 23, pentru data de 20 iunie 2013, ora 13.30, la ședința de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 43) în calitate de pîrît în cauza civilă la cererea lui Șikimaka Vladimir privind încasarea restanțelor la salariu și penalitatea reținerii salariului.

Judecător **A. Andronic**

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Cișlali Svetlana, pentru data de 19 septembrie 2013, ora 9.30, la ședința de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 59) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată în baza acțiunii reclamantului Antonii Iurie privind desfacerea căsătoriei.

Judecător **Ștefan Niță**

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului SRL „ADOX IRS”, pentru data de 19 septembrie 2013, ora 10.00, la ședința de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 59) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată în baza acțiunii SC „Parstar Petrol” SRL privind încasarea sumei de 87 050 lei.

Judecător **Ștefan Niță**

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului SRL „Magic Land”, pentru data de 26 iunie 2013, ora 8.30, la ședința de judecată (mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 73, bir. 204) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Shubocikin Vladimir.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **S. Namașco**

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea cetlor: Călărăș Natalia, Gorea Gheorghe, pentru data de 28 iunie 2013, ora 13.30, la ședința de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 46), unde va avea loc examinarea cauzei civile la acțiunea cet. Luca Vera către: Călărăș Natalia, Gorea Gheorghe, cu participarea intervenienților: Bălțeanu O., Bălțeanu E., Zinhaliuc V., Zingaliuc L. privind înlăturarea obstacolelor în folosirea bunului imobil, demolarea construcției, încasarea prejudiciului material și repararea prejudiciului moral cauzat.

Judecător **V. Efros**

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului SRL „David Market”, cu sediul în mun. Chișinău, str. Sucevița, nr. 43, apt. (of.) 6, „A”, pentru data de 21 iunie 2013, ora 10.00, la ședința de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 508), unde va avea loc examinarea în cauzei civile la cererea SRL „Consonanță” privind încasarea sumei.

Judecător **Oleg Sternioală**

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cetlor: Mafteuță Gheorghii, a.n. 06.12.1973, Mafteuță I. G., Mafteuță E. G., a.n. 07.08.1975, pentru data de 25 iunie 2013, ora 13.00, la ședința de judecată (mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 73, bir. 230, în incinta Judecătoriei Comerciale de Circumscripție), în calitate de intervenient accesoriu în cauza civilă intentată de Sergheeva Olga privind partajarea apartamentului.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **Alexandru Rotari**

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Caceanji Alexandru, satul Chirsova, str. Sadovaia, nr. 277, pentru data de 27 iunie 2013, ora 14.00, la ședința de judecată (mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 73, bir. 230, în incinta Judecătoriei Comerciale de Circumscripție), în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Hasanova Maria.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **Alexandru Rotari**

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cetlor: Nellii Moldoveanu și Victor Jereghi, pentru data de 2 iulie 2013, ora 12.00, la ședința de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 614) în calitate de pîrîți în cauza civilă nr. 2-3418/2013, intentată la cererea cet. Ciorbă Parascovia privind ridicarea sechestrului aplicat asupra bunurilor.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **Ghenadie Pavliuc**

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Nuri Osman Ekşioğlu, pentru data de 16 iulie 2013, ora 8.30, la ședința de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 504) în calitate de pîrît, unde va avea loc examinarea cererii depusă de Ozkan Ahmet împotriva: Mehmet Emin Ekşioğlu și Nuri Osman Ekşioğlu privind încasarea datoriei și dobînzii de întîrziere.

Prezența la ședința de judecată cu întocmirea referinței este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **Dorin Dulghieru**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Cioruță Svetlana, domiciliată: mun. Chișinău, com. Ciorescu, str. Luceafărul, nr. 14, pentru data de 18 iunie 2013, ora 13.30, la ședința de judecată (mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 73, et. 2, bir. 213, în incinta Judecătoriei Comerciale de Circumscripție), unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea depusă de: Cîrnaț Boris și Cîrnaț Lilia, domiciliați în mun. Chișinău privind încasarea pensiei alimentare pentru întreținerea copiilor minori și acordarea dreptului de a ieși din Republica Moldova fără acordul mamei.

Prezența cu buletinele de identitate și referință este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **Ion Stepanov**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului SRL „Vinj Stil”, cu adresa: mun. Chișinău, bdul Grigore Vieru, nr. 10, pentru data de 20 iunie 2013, ora 15.00, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 20), unde va avea loc examinarea cauzei civile la acțiunea UASM privind încasarea datoriei.

Judecător **Gh. V. Bîrnaz**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Zavati Lilea, pentru data de 2 iulie 2013, ora 15.00, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 15) în calitate de pîrît în cauza civilă la cererea lui Zavati Ruslan privind recunoașterea partajului averii.

Judecător **V. Micu**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Gherciu Lilia, pentru data de 3 iulie 2013, ora 10.30, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 16), unde va avea loc examinarea cauzei la cererea Primăriei or. Cricova privind încasarea datoriei.

Judecător **E. Cobzac**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Popov Silvian, pentru data de 2 septembrie 2013, ora 11.00, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 36) în calitate de pîrît, unde va avea loc examinarea cererii de chemare în judecată a lui Loghinov Ion către: Popov Silvian, Danilenco Angela.

Judecător **Aliona Miron**

Judecătoria Botanica mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului SRL „Top Alexis”, cu sediul: mun. Chișinău, str. N. Titulescu, nr. 30, apt. 80, pentru data de 25 iunie 2013, ora 12.30, la ședința de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 25), unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de CCG nr. 9 privind rezilierea contractului de antrepriză și încasarea avansului.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **S. Teleucă**

Judecătoria Botanica mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului SRL „Maxprogres”, cu sediul: mun. Chișinău, str. Gh. Madan, nr. 87/5, apt. 88, pentru data de 25 iunie 2013, ora 17.00, la ședința de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 25), unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de SA „Nufărul” privind încasarea datoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **S. Teleucă**

Judecătoria Botanica mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Apostol Victor, pentru data de 26 iunie 2013, ora 16.10, la ședința de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 9) în calitate de pîrît, unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea înaintată de ÎCS „Express Leasing” SRL privind încasarea datoriei.

Judecător **V. Stratan**

Judecătoria Botanica mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Agatini Viorica Victor, pentru data de 28 iunie 2013, ora 9.15, la ședința de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 1, „A”), unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea APLP-51/309 privind încasarea datoriei.

Judecător **Nicolae Șova**

Judecătoria Botanica mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului SRL „Proglascom”, pentru data de 28 iunie 2013, ora 15.30, la ședința de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 1, „A”), unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea ФГУП ВГТРК privind restituirea prejudiciului cauzat prin încălcarea drepturilor de autor și drepturilor conexe.

Judecător **Nicolae Șova**

ANUNȚ

În temeiul art.82 alin.(1) lit.e) din Legea cu privire la Procuratură, Consiliul Superior al Procurorilor a anunțat la ședința din 04.06.2013 concurs:

pentru absolvenții Institutului Național al Justiției privind suplinirea funcției vacante de:

- procuror în Procuratura sect. Rîșcani mun. Chișinău - 1 funcție;

b) și pentru candidații care întrunesc condițiile art.36 alin.(3), art.37 alin.(2) din Legea cu privire la Procuratură:

- adjunct al procurorului mun. Bender - 1 funcție;

- adjunct al procurorului r-lui Ceadr Lunga - 1 funcție;

- procuror în Procuratura mun. Bender - 1 funcție;

- procuror în Procuratura r-lui Basarabeasca - 2 funcții;

- procuror în Procuratura r-lui Cahul - 1 funcție;

- procuror în Procuratura r-lui Căușeni - 1 funcție;

- procuror în Procuratura r-lui Călărăși - 1 funcție;

- procuror în Procuratura r-lui Rezina - 1 funcție;

- procuror în Procuratura r-lui Rîșcani - 1 funcție;

- procuror în Procuratura r-lui Sorocea - 1 funcție;

- procuror în Procuratura r-lui Singerei - 1 funcție;

- procuror în Procuratura r-lui Ștefan-Vodă - 1 funcție;

- procuror în Procuratura r-lui Taraclia - 2 funcții.

Dosarele de aplicare la concurs se depun la secretariatul Consiliului Superior al Procurorilor (mun. Chișinău, str. Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni, nr.26, tel: 22-80-64) pînă la 05.07.2013, pentru absolvenții INJ - pînă la 14.06.2013 inclusiv.

**Secretariatul
Consiliului Superior al Procurorilor
tel: 22-80-64**

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului SRL „Mondotel Grup”, cu sediul: mun. Chișinău, bdul Mircea cel Bătrîn, nr. 15, apt. (of.) 87, pentru data de 18 iunie 2013, ora 11.00, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 301) în calitate de pîrît în cauza civilă la acțiunea SA „JLC” privind încasarea datoriei.

Judecător **Victor Burduh**

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Frațman Timofei, pentru data de 27 iunie 2013, ora 14.30, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 302) în calitate de pîrît în cauza civilă la acțiunea cet. Frațman Aurelia privind partajarea bunurilor.

Judecător **Alexandru Spoială**

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău solicită prezentarea obligatorie a cet. Lozinscaia Tatiana Petru, domiciliată în mun. Chișinău, str. Independenței, nr. 4/2, apt. 86, pentru data de 17 iulie 2013, ora 9.00, la ședința de judecată (mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 73, bir. 215, în incinta Judecătoriei Comerciale de Circumscripție) în calitate de pîrît în cauza civilă la cererea înaintată de Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului RM privind declararea nulității actelor juridice, sub sancțiunea aplicării efectelor corespunzătoare prevăzute în art.205, 206 din Codul de Procedură Civilă.

Judecător **Ion Gancear**

Judecătoria Orhei, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Strașnei Parascovia, domiciliată: or. Orhei, str. V. Mahu, nr. 87, apt. 21, pentru data de 27 iunie 2013, ora 9.20, la ședința de judecată (Orhei, str. V. Mahu, nr. 135, et. 1, bir. 7) în calitate de pîrît în cauza civilă la acțiunea lui Gaiduc Iachim privind pierderea dreptului la spațiul locativ.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **Viorelia Varaniță**

Judecătoria Botanica mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului SRL „Comport-Market” și Țipișev Stanislav, pentru data de 23 septembrie 2013, ora 16.00, la ședința de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 17) în calitate de pîrîți în cauza civilă la cererea ÎCS „Plastics-Mol” SRL privind încasarea datoriei.

Judecător **Maria Țurcan**

Judecătoria Ungheni solicită prezentarea reprezentantului SRL „Agnalda”, cu sediul: or. Ungheni, str. Musatov, nr. 30, pentru data de 17 iunie 2013, ora 11.30, la ședința de judecată (or. Ungheni, str. Națională, nr. 21, bir. 4) intentată la cererea SA „JLC” privind încasarea datoriei.

Judecător **Mihail Moraru**

Aniversări

Nina MATVEEVA,
judecător, CA Bălți

Mult stimată doamnă Nina Matveeva,
Cu sentimentele cele mai sincere de înaltă prețuire și admirație, vă adresăm, cu prilejul frumoasei aniversări, alese cuvinte de felicitare pentru dăruirea față de profesia nobilă, dar în același timp, deloc ușoară, pe care v-a oferit-o destinul.

Grație profesionalismului, devotamentului pentru muncă, perfecțiunii, corectitudinii și exigenței – câteva dintre calitățile care vă disting drept o personalitate remarcabilă, ați câștigat incontestabil respectul celor care vă înconjoară.

În această remarcabilă zi, ne alăturăm și noi celor care vă spun tradiționalul, dar și semnificativul **La Mulți Ani!**, dorindu-vă sănătate, armonie sufletească și cât mai multe bucurii de la cei dragi inimii!

* * *

Zilele acestea și-au aniversat ziua de naștere: **Mariana Grama**, doctor în drept, conferențiar universitar, prodecan, Facultatea de Drept, USM; **Diana Cegan**, magistrul în drept, lector universitar, Facultatea de Drept, USM; **Andrei Negru**, doctor în drept, conferențiar universitar, Facultatea de Drept, USM; **Dorin Popescu**, magistrul în drept, lector universitar, Facultatea de Drept, USM; **Elena Roibu**, judecător, Criuleni; **Domnica Manole**, judecător, CA Chișinău; **Oxana Robu**, judecător, Ciocana; **Constantin Damaschin**, judecător, Botanica; **Marian Matcovschi**, judecător, Leova; **Vasile Lupu**, judecător, Ungheeni.

Mult stimați omagiați, este o onoare pentru noi să vă adresăm sincere și calde urări de sănătate. Apreciem străduința, devotamentul, abnegația, responsabilitatea cu care vă îndepliniți obligațiile, într-o bunăstare a societății noastre.

Vă dorim să aveți parte, de acum încolo, doar de împliniri și realizări care să vă întregască deplin fericirea.

La Mulți Ani!

**membrii Consiliului de administrație
al Uniunii Juriștilor,
Echipa Dreptul
și Revista Națională de Drept**

**Echipa redacției Vă adresează un Apel
de unire și sprijin. Vă șintem recunoscători
că sînteți abonații noștri și susțineți ziarul.
Noi avem nevoie de acest ajutor și vom
rămîne alături de Dvs.**

Sfaturi pentru o dispoziție bună

Dacă începi să simți că ceva nu e bine și gândurile negative apar tot mai multe și mai multe, încearcă să nu stai mult în această stare – ar putea să se agraveze. Caută diferite moduri ca să înlături senzațiile neplăcute.

– *Ca să ai o stare de dispoziție bună întotdeauna, încearcă să te controlezi.* Nu te supăra de la fleacuri, nu încerca să te certă cu persoanele care nu te iubesc, mai bine iartă-i. Prin iertare vei scăpa de furie și răzbunare – sentimentele care te distrug în primul rînd pe tine.

– *Încearcă să te uiți la lume cu umor.* Chiar dacă ești jignit sau te afli într-o situație dificilă, zîmbește în continuare și spune-ți în gînd – „Asta va trece!”. Incredibil, dar cei care cred cu adevărat în asta, observă cum tot răul trece.

– *Nu sta acasă supărată pe toată lumea.* Poți să nu te îndoiești că afară în compania prietenilor dispoziție rea nu poate fi. Dovedit!

– *Adu elemente de noutate*

în viața ta. Psihologii recomandă să schimbăm obiceiurile noastre din cînd în cînd.

următoarea reuniune cu prietenii sau la iubit/a. Nu uitați de esențele de ulei care

pul înotului este minimă. – *Oprește-te și uită-te în jur...* Uneori oamenii se află

într-o capcană în care au puțin timp să gîndească, să facă ce le place sau să analizeze împrejurimea. Trebuie să-ți faci timp pentru tine, timp în care îți faci ordine printre gînduri, așa cum faci ordine în casă.

– *În viață fii mai simplu.* Întotdeauna este loc pentru fapte mărețe, dar nu sînt necesare tot timpul. Încearcă să te concentrezi pe ceea ce faci în acest moment. Bucură-te de succese și realizări mici.

– *Păstrează sentimentul de perspectivă.* Viața este mișcare, iar faptul că azi ai o tragedie, miine poate fi un zîmbet pe buze. „Dimineața e mai înțeleaptă decît noaptea”.

– *Dacă îți vine să stai în pat și să lenevești,* mai bine să nu mergi legat de această dorință, de obicei, asta te duce la o depresie. Fă mișcare, astfel și emoțiile tale vor deveni mai mobile. Uită-te la un film, fă curat în casă... Acesta este cel mai eficient mod de a preveni depresia.

De exemplu, schimbă-ți stilul de a te îmbrăca sau hobby-ul. Alege o garderobă nouă. Nimic nu acționează mai puternic decît atenția altora asupra ta.

– *Învăță să te relaxezi.* Atunci cînd efectuezi vreun lucru obositor gîndește-te la ceva plăcut. De exemplu, la

au un efect benefic asupra stării de spirit: mandarine, portocale, lamie, grepfrut și bergamotă.

– *Ocupă-te cu înotul.* Apa ajută organismul să se relaxeze, îmbunătățind tonusul, starea de spirit și pielea. În plus, posibilitatea unui accident sau a unei răniri în tim-

Vezi ce semnificație au poftele

Tocmai ai mîncat bine, dar tot nu-ți ajunge ceva. Ai o poftă mare de niște ciocolată, te mai gîndești și-ți dai seama că vrei niște alune. Nu știi ce înseamnă acest lucru, dar după ce mînci aceste produse, te simți mult mai satisfăcută. Să știi că nu ești singura cu astfel de poftes, vezi care este semnificația acestora!

Dacă îți dorești:

Ciocolată

Nu-ți ajunge - magneziu;

Surse: alune, semințe, fructe.

Pîine

Nu-ți ajunge: azot;

Surse: alimentele bogate în proteine (pește, carne, nuci).

Dulce

Nu-ți ajunge: glucoză;

Surse: miere, legume dulci (sfecla, morcov), fructe.

Mîncare grasă

Nu-ți ajunge: calciu;

Surse: broccoli, cașcaval, susan.

Cașcaval

Nu-ți ajunge: calciu și fosfor;

Surse: broccoli, lapte, brînză.

Afumături

Nu-ți ajunge: colesterol;

Surse: avocado, pește roșu, nuci, măsline.

Acru

Nu-ți ajunge: vitamina C;

Surse: lamie, kiwi, căpșuni, varză de Bruxelles, afine.

Caleidoscop

Încălțăminte cu toc: Ce trebuie să faci ca să nu-ți obosească picioarele

Toate femeile poartă tocuri. Fie le asortează cu o ținută elegantă de seară, fie cu un look mai casual, acestea o vor scoate întotdeauna în evidență. Despre cît de inconfortabile sînt însă, și cît de mult obosează picioarele, mai puțini vorbesc. Vezi ce trebuie să faci ca să previi oboseala picioarelor și să te simți bine.

– Uple un vas cu apă caldă și adaugă o lingură de sare de mare. Ține picioarele în apă timp de 20-30 de minute.

– Fă un duș pentru picioare cu aceeași cantitate de apă caldă și rece, formînd un contrast. Aproximativ 5 minute vor fi de ajuns pentru a restabili circulația sîngelui și pentru a te simți mai bine.

– Adaugă în rația zilnică, alimente bogate în calciu, proteine și vitamina E, acestea facilitează recuperarea rapidă a organismului.

– Dacă ai picioarele umflate, aplică pe ele gheață pentru 10-15 minute (evită să aplici gheață pe articulații). Ridică picioarele pe un perete, umflăturile vor trece în scurt timp.

– Străduiește-te ca în timpul somnului, poziția picioarelor tale să fie mai sus de cap, pentru asta poți folosi o pernă specială pe care o poți face singură dintr-o pernă mai veche.

– Încearcă măcar în zilele în care știi că ai de mers mult pe jos, să eviți încălțăminte cu toc.

Chișinăul, în topul celor mai urîte orașe din lume. „Găsești doar blocuri sumbre de tip sovietic”

Chișinăul ocupă, din nou, un loc de frunte – în topul celor mai urîte orașe din lume. Asta după ce un site australian a plasat Capitala Moldovei pe locul patru într-un clasament al urbelor cu cel mai neplăcut aspect, iar un portal online i-a oferit în acest an locul șase.

Potrivit site-ului ucityguides.com, în Capitala țării noastre găsești doar blocuri sumbre de tip sovietic, cele mai multe dintre ele fiind într-o stare proastă. Autorii studiului spun că există multe foste urbe sovietice neatractive, și că o capitală ar trebui să arate cu totul altfel.

Primul loc i-a fost atribuit capitalei Guatemalei, o urbă a criminalității, care se aseamănă mai mult cu o mahala, decît cu o capitală a unei țări.

Următorul în top este Mexico City, cunoscut ca cel mai periculos oraș din lume. Autorii topului spun că este o capitală poluată în care nu poți vizita prea multe locuri.

Capitala Iordaniei, Amman, s-a plasat pe locul trei, din cauza mizeriei, haosului

din trafic, dar și a clădirilor urîte.

Chiar dacă Venezuela este celebră pentru femeile sale frumoase, capitala țării nu are deloc un aspect plăcut, avînd doar clădiri care par lipsite de stil.

În top au fost incluse tocmai trei orașe americane. Este vorba despre Houston, Detroit și Los Angeles, care încheie clasamentul.

FONDATORI:

Universitatea de Stat din Moldova

Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere” din Moldova

Uniunea Juriștilor din Moldova

Redactor-sef:

Gheorghe AVORNIC

Reporteri: Irina BUREA, Lilia DUMINICA,

Jurist: Vitalie MODRÎNGĂ

Redactor-stilizator: Corina BERZOI

Machetator: Maria BONDARI

Contabila: Maria JOSANU

Adresa redacției:

MD 2009, Chișinău, str. A. Mateevici, 60, bir. 222. Pentru vizitatori: intrarea din str. Bănulescu-Bodoni, 2. Tel.: 57-77-52. Fax: 57-76-90.

DREPTUL · Date bancare: c/d 222472202641.

BC Banca Socială.

BIC:BSOCMD 2x722. c/f 37934018.

Punctul de vedere al autorilor materialelor publicate nu reflectă neapărat opinia redacției. Redacția nu corespundează cu cititorii, materialele autorilor nu se recenzează și nu se restituie.

Tiparul executat la tipografia USM.

Indice – 21596

Tiraj 4600

Com. 85/13 sp